

Korte Observatie Ergotherapie Kleuters KOEK

SCORELIJST

Naam: _____ **Datum:** _ _ _ _ _

Groep: _____ **Geboortedatum:** _ _ _ _ _

Therapeut: _____ **Chronologische leeftijd:** _ _ _ _ _

Instructie

- Bij verschillende items mogen meerdere rondjes van de score aangekruist worden.
- Bij een keuzemogelijkheid de goede woorden omcirkelen.
- Bij alle items van de papier- en pentaken wordt tevens de schrijfhouding en pengreep geobserveerd. Dus naast de specifieke observatiepunten per item moet er bij elk item ook gekeken worden naar de schrijfhouding en pengreep.
- Verder zal het zo zijn dat een kleuter bij het ene item van de papier- en pentaken andere dingen laat zien dan bij een ander item. Bijvoorbeeld de bewegingsinzet (observatiepunt bij schrijfhouding) en de pengreep kunnen bij het item 'kleur de plaat' anders zijn dan bij het versieren van de ballonnen bij het item 'maak de krullen af'. Bij het kleuren laten de meeste kleuters een meer proximale bewegingsinzet en een meer statische pengreep zien dan bij het maken van kleine voorbereidende schrijffiguren. Op het scoreformulier is voldoende ruimte om deze observaties er bij te schrijven.

Korte Observatie Ergotherapie Kleuters KOEK

1 Papier- en pentaken

1.1 Uitgangshouding

a. voorkeurshand <ul style="list-style-type: none"> ○ links ○ rechts ○ twijfelt/wisselt af 	g stand onderarm <ul style="list-style-type: none"> ○ lichte pronatie ○ middenstand ○ teveel pronatie ○ labiele pols (pronatie en middenstand)
b afstand neus-werkvlak <ul style="list-style-type: none"> ○ afstand pols-elleboog ○ dichtbij ○ veraf 	h stand pols <ul style="list-style-type: none"> ○ lichte dorsaal flexie ○ pols in middenstand ○ palmair flexie pols/ulnair deviatie ○ extreme dorsaal flexie pols
c zithouding <ul style="list-style-type: none"> ○ zit rechtop ○ leunt tegen de tafel ○ zit onderuitgezakt ○ bewegingsonrust ○ blijft niet zitten 	i contact onderarm met de onderlaag <ul style="list-style-type: none"> ○ onderarm ligt op de onderlaag ○ pols komt los van de onderlaag ○ gehele onderarm los van de onderlaag
d stand van de schouder <ul style="list-style-type: none"> ○ horizontale schouderlijn ○ elevatie ○ protractie ○ retractie 	j andere hand <ul style="list-style-type: none"> ○ fixeert het papier ○ geen functie wel/niet op tafel ○ ondersteunt hoofd
e bewegingsinzet <ul style="list-style-type: none"> ○ vanuit de duim en vingers ○ vanuit de pols ○ vanuit de elleboog ○ vanuit de schouder ○ vanuit de romp 	k spierspanning <ul style="list-style-type: none"> ○ normale basistonus ○ te lage basistonus ○ verhoogde tonus schouder ○ verhoogde tonus onderarm en hand ○ fixatie romp en armen ○ fixatie voeten (rond stoelpoten)
f stand bovenarm <ul style="list-style-type: none"> ○ lichte abductie ○ arm wordt tegen romp aangedrukt ○ teveel abductie 	l meebewegingen andere hand en mond <ul style="list-style-type: none"> ○ niet/nauwelijks waarneembaar ○ beperkt waarneembaar (< helft van de tijd) ○ veelvuldig waarneembaar (> helft van de tijd)
opmerkingen	

Korte Observatie Ergotherapie Kleuters KOEK

1.2 Pengreep

rijpe grepen <ul style="list-style-type: none"> ○ dynamische driepuntsgreep ○ laterale driepuntsgreep ○ dynamische viervingergreep ○ laterale viervingergreep ○ 'à la ronde'-greep 	overgangsgrepen <ul style="list-style-type: none"> ○ statische driepuntsgreep ○ laterale flexiegreep ○ statische viervingergreep 	onrijpe grepen <ul style="list-style-type: none"> ○ palmair pronatiegreep ○ palmair supinatiegreep ○ vinger pronatiegreep ○ kwastgreep ○ pengreep met gestrekte vingers
bijzonderheden pengreep <ul style="list-style-type: none"> ○ wisselende pengreep ○ andere pengreep 	vorm van de webspace <ul style="list-style-type: none"> ○ open, ronde vorm ○ ellipsvormig ○ gesloten 	
intensiteit van het vasthouden <ul style="list-style-type: none"> ○ normaal (soepele pengreep) ○ krampachtig (hyperextensie DIP-gewricht, witte knokkels) ○ los, instabiel 		pendruk <ul style="list-style-type: none"> ○ normale pendruk ○ te weinig pendruk ○ te veel pendruk
opmerkingen		

1.3 Kleur de plaat

strategie zon <ul style="list-style-type: none"> ○ kleurt eerst de rand van de zon met een rijpe pengreep en vult daarna het midden in met een overgangsgreep ○ kleurt eerst de rand van de zon en vult daarna het midden in, beide met een overgangsgreep ○ kleurt de zon op zijn eigen manier, zonder eerst met de rand te beginnen
kleuren zon <ul style="list-style-type: none"> ○ kleurt binnen de lijn, het deel van de zon dat ingekleurd wordt is volledig ingekleurd ○ kleurt binnen de lijn, het deel van de zon dat ingekleurd wordt is te weinig opgevuld ○ raakt regelmatig buiten de lijn van de zon ○ kleuren gebeurt nog te krasserig, waardoor het kind veel buiten de lijn kleurt
kleuren kleine rondjes <ul style="list-style-type: none"> ○ kleurt binnen de lijn, waarbij de rondjes volledig ingekleurd worden ○ kleurt binnen de lijn, de rondjes worden te weinig opgevuld ○ raakt regelmatig buiten de lijntjes ○ kleuren gebeurt nog te krasserig, waarbij meer dan de helft buiten de lijntjes wordt gekleurd

1.4 Schrijf je naam

<ul style="list-style-type: none"> ○ schrijft eigen naam in kleine letters ○ schrijft eigen naam in hoofdletters ○ schrijft eigen naam in hoofdletters, waarvan één of meer letters in spiegelbeeld ○ schrijft naam van rechts naar links ○ kan de letters van zijn eigen naam natekenen ○ kan enkele herkenbare letters van eigen naam tekenen ○ kan eigen naam nog niet tekenen
--

Korte Observatie Ergotherapie Kleuters KOEK

1.5 Teken een poppetje

Draw-A-Man Test (Goodenough, 1926; Harris, 1963)

Beoordeel welke items aanwezig zijn. De volgende punten kunnen daarbij wat duidelijkheid geven:

- een tekening mag 'en face' en 'en profil' zijn weergegeven;
- wanneer er bij kleding staat dat ze 'lichaamsdelen bedekken' wordt bedoeld dat duidelijk een deel van het lichaam wordt bedekt, een hoed die tegen de hoofdlijn is geplaatst telt bijvoorbeeld niet;
- voor kledingstukken kan worden gekozen uit de lijst: hoed, schoenen, jas, (T-)shirt, kraag, das, riem, broek, jack, overhemd, overal, sokken;
- met twee dimensies wordt bedoeld dat het onderdeel beter moet zijn aangegeven dan door middel van rondjes, stippen of streepjes;
- geschetste onderdelen bij een verder kwalitatief goede tekening scoren wel, ook al zijn bijvoorbeeld door de stijl van tekenen niet alle details zichtbaar.

getekende onderdelen	
<ul style="list-style-type: none"> ☐ hoofd ☐ benen ☐ armen ☐ romp ☐ lengte van de romp langer dan breed ☐ schouders ☐ beide armen aan de romp vast ☐ benen en armen aan de romp vast op de juiste plaats ☐ nek ☐ lijn van de nek loopt door in het hoofd of de romp of beide ☐ ogen ☐ neus ☐ mond ☐ neus en mond in twee dimensies ☐ neusgaten ☐ haar 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ haar buiten de omtrek van het hoofd; niet doorzichtig, geen gekrabbel ☐ kleding ☐ twee kledingstukken, die lichaamsdelen bedekken ☐ volledige kleding: mouwen en broek te zien, die lichaamsdelen bedekken ☐ vier of meer kledingstukken ☐ pak volledig, zonder ongerijmdheden ☐ vingers ☐ juiste aantal vingers ☐ vingers in twee dimensies, lengte groter dan breedte ☐ duimen te onderscheiden van vingers ☐ hand te onderscheiden van vingers of armen ☐ ellebooggewricht

TOTAAL AANWEZIG: _____ (A)

DAM-leeftijd: $3 + (A/4) =$ _____ = ongeveer _____ jaar

Korte Observatie Ergotherapie Kleuters

KOEK

1.6 Wijs de weg

lijnvoering

- vloeiend en zonder potlood op te tillen
- niet vloeiend, bibberig of schokkerig, maar zonder potlood op te tillen
- kan de lijn niet in één keer op papier zetten, tekent in korte schokkerige bewegingen
- maakt de lijn onvolledig

1.7 Over de zigzagweg

bewegingsrichting verticale zigzaglijn

- gaat van boven naar beneden (naar lichaam toe)
- gaat van beneden naar boven (van lichaam af)
- draait het papier om in de horizontale richting te werken
- draait het papier of de arm bij vrijwel iedere richtingsverandering

bewegingsrichting horizontale zigzaglijn

- gaat van links naar rechts
- gaat van rechts naar links
- draait het papier om in de verticale richting te werken
- draait het papier of de arm bij haast iedere richtingsverandering

zigzaglijn

- kan de verticale/horizontale zigzaglijn goed volgen, blijft goed bij de lijn
- kan de verticale/horizontale zigzaglijn volgen, schiet vaak van de lijn af
- kan de verticale/horizontale zigzaglijn niet maken
- tilt één of meerdere keren het potlood op

1.8 Maak de krullen af

arcades

- kan de arcade overtrekken en zelf vervolgen, kruist daarbij de lijnen
- kan de arcade overtrekken, kruist daarbij de lijnen, maar kan de arcades niet zelf maken
- vermijdt het kruisen van de lijnen bij de arcades
- tilt één of meerdere keren het potlood op

guirlandes

- kan de guirlande overtrekken en zelf vervolgen, kruist daarbij de lijnen
- kan de guirlande overtrekken, kruist daarbij de lijnen, maar kan de guirlandes niet zelf maken,
- vermijdt het kruisen van de lijnen bij de guirlandes
- tilt één of meerdere keren het potlood op

rondjes in ballonnen

- maakt gecoördineerde rondjes in de ballon
- maakt bibberige en schokkerige rondjes in de ballon
- het lukt het kind niet om rondjes in de ballon te tekenen
- tilt één of meerdere keren het potlood op

Korte Observatie Ergotherapie Kleuters KOEK

2 Fijnmotorische taken

2.1 Knippen

<p>voorkeurshand <u>voldoende</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ knipt met rechts ○ knipt met links <p><u>onvoldoende</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ wisselt links en rechts af 	<p>positie armen <u>voldoende</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ontspannen stand armen, knipwerkje net boven de tafel ○ ellebogen worden tegen romp gefixeerd ○ één of beide handen steunen op de tafel <p><u>onvoldoende</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ vleugelstand armen, het knipwerkje op ooghoogte ○ anders
<p>schaargreep duim, wijs- en middelvinger <u>voldoende</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ duim in bovenste oog, middelvinger in onderste oog, wijsvinger stabiliseert de schaar ○ duim in bovenste oog, wijsvinger in onderste oog ○ duim in bovenste oog, wijsvinger en middelvinger in onderste oog <p><u>onvoldoende</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ duim in onderste oog, onderarm in pronatie ○ wisselende schaaargreep ○ anders 	<p>positie vinger(s) in oog van de schaar <u>voldoende</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ oog van de schaar wordt vastgehouden tussen DIP- en PIP-gewricht van de vinger(s) <p><u>onvoldoende</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ oog van de schaar wordt distaal van DIP-gewricht vastgehouden ○ oog van de schaar wordt proximaal van PIP-gewricht vastgehouden ○ wisselende vingerpositie
<p>positie ringvinger en pink <u>voldoende</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ gebogen in de handpalm <p><u>onvoldoende</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ gestrekt ○ doen mee met de knipbeweging 	<p>vasthouden en overpakken papier <u>voldoende</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ papier wordt vastgehouden met de duim boven en de vingers gebogen onder het papier en het overpakken gebeurt handig <p><u>onvoldoende</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ papier wordt vastgehouden in pronatie, met de duim onder het papier, enige onhandigheid bij het overpakken
<p>uitvoering <u>voldoende</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ lijn, vierkant en cirkel worden in één vloeiende beweging uitgeknipt <p><u>onvoldoende</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ lijn/vierkant/cirkel worden niet in één beweging uitgeknipt ○ lijn/vierkant/cirkel worden hakkerig uitgeknipt ○ het uitknippen van lijn/vierkant/cirkel lukt nog niet 	<p>coördinatie van het knippen</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ kind knipt op de lijn ○ kind knipt tot 2 mm naast de lijn ○ kind knipt van 2 tot 5 mm naast de lijn ○ kind knipt 5 tot 10 mm naast de lijn ○ kind knipt meer dan 10 mm naast de lijn
<p>meebewegingen van de mond/tong</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ niet/nauwelijks waarneembaar ○ beperkt waarneembaar (< helft van de tijd) ○ veelvuldig waarneembaar (> helft van de tijd) 	<p>opmerkingen</p>

Korte Observatie Ergotherapie Kleuters KOEK

2.2 Manipulatie in één hand

2.2.a Translatie van vingers naar handpalm

<p>translatie</p> <ul style="list-style-type: none"> o kind kan 5 pinnetjes in de hand verstoppen o kind kan 4 pinnetjes in de hand verstoppen o kind kan 3 pinnetjes in de hand verstoppen o kind kan 2 pinnetjes in de hand verstoppen 	<p>stabilisatie</p> <ul style="list-style-type: none"> o goede stabilisatie o er valt 1 pinnetje o er vallen 2 pinnetjes o er vallen 3 pinnetjes o er vallen 4 pinnetjes
<p>strategie</p> <ul style="list-style-type: none"> o volwassen strategie, met gebruik van zwaartekracht en supinatie onderarm o duwt met duim pinnetje onder de gebogen vingers, gedeeltelijke supinatie onderarm o duwt met duim pinnetje onder de gebogen vingers, onderarm in pronatie o geen translatie, duim en vingers blijven het pinnetje vasthouden 	<p>meebewegingen</p> <ul style="list-style-type: none"> o meebewegingen/hypertonie niet of nauwelijks waarneembaar o meebewegingen/hypertonie beperkt waarneembaar (< helft van de tijd) o meebewegingen/hypertonie veelvuldig waarneembaar (> helft van de tijd)

2.2.b Translatie van handpalm naar vingers

<p>translatie</p> <ul style="list-style-type: none"> o kind zet 5 pinnetjes in het gatenbord o kind zet 4 pinnetjes in het gatenbord o kind zet 3 pinnetjes in het gatenbord o kind zet 2 pinnetjes in het gatenbord 	<p>stabilisatie</p> <ul style="list-style-type: none"> o goede stabilisatie o er valt 1 pinnetje o er vallen 2 pinnetjes o er vallen 3 pinnetjes o er vallen 4 pinnetjes
<p>strategie</p> <ul style="list-style-type: none"> o volwassen strategie, met gebruik zwaartekracht, pronatie onderarm, ulnair deviatie pols o beweegt met behulp van duim en vingers het pinnetje wat onhandig naar de vingertoppen, onderarm in supinatie o geen translatie, het pinnetje wordt vanuit de palm in het gatenbord geplaatst o de andere hand of de ondergrond wordt gebruikt om het pinnetje tussen duim en vingers te plaatsen 	<p>meebewegingen</p> <ul style="list-style-type: none"> o meebewegingen/hypertonie niet of nauwelijks waarneembaar o meebewegingen/hypertonie beperkt waarneembaar (< helft van de tijd) o meebewegingen/hypertonie veelvuldig waarneembaar (> helft van de tijd)

Korte Observatie Ergotherapie Kleuters KOEK

2.3 Tweehandig bewegen

symmetrisch- en/of asymmetrisch bewegen

- maakt symmetrisch gecoördineerde bewegingen, cirkels zijn ongeveer even groot
- maakt af en toe asymmetrische bewegingen
- maakt alleen asymmetrische bewegingen
- tweehandig grote cirkels maken lukt nog niet
- duidelijk grootte verschil tussen links en rechts

2.4 Kruisen middellijn

kruisen middellijn

- de middellijn wordt voldoende doorkruist
- de romp beweegt wat mee
- de romp beweegt totaal mee

kruising liggende acht

- kruising wordt vloeiend gemaakt
- aarzelt bij kruising
- vermijdt de kruising